

Nr 140.

Av herrar **Hoppe** och **Ekdahl**, om ändring av 3 kap. 6 § giftermålsbalken.

Statsmakterna ha särskilt under de senaste åren visat, att de vilja understödja familjebildningen. Sedan snart ett halvt år har man emellertid nödgats vidtaga en hel del åtgärder — först och främst de omfattande inkallelserna till krigstjänstgöring — som menligt inverka på, ja, försvåra den önskvärda familjebildningen.

Om ej så få av de inkallade värnpliktiga gäller det, att de planerat ingå äktenskap inom den allra närmaste framtiden. Nu finna de sig genom inkallelserna nödsakade att uppskjuta dessa planers förverkligande. I många fall är väl ingenting att göra däråt. På en punkt synes samhället ha möjlighet att för de inkallade värnpliktiga jämna vägen till det egna hemmet — och denna punkt är bestämmelserna om äktenskaps ingående.

Enligt gällande bestämmelser skall vigsel föregås av lysning, kungjord tre söndagar i följd i kyrkan i den församling, där den kvinnliga kontrahenten är kyrkskriven. I giftermålsbalkens 3 kap. 6 paragraf stadgas emellertid: »Är trolovad dödligt sjuk, eller kallas mannen till uppbrott mot fienden må äktenskap ingås, utan att lysning föregått.»

Då vissa värnpliktiga, som under de senaste månaderna inkallats till krigstjänstgöring, anhållit om vigsel utan lysning och vederbörande vigselför rättare stått tveksam inför tolkningen av ovannämnda lagrum, har på anmodan av justitie- och ecklesiastikministrarna yttrande i denna tolkningsfråga avgivits av presidenten i Svea hovrätt. Denne har därvid bl. a. förklarat,

dels att då nämnda uttryck upptogs i gällande lag, man närmast hade tankarna riktade på fall av krig och allmän mobilisering vid överhängande krigsfara,

dels att stadgandet i viss utsträckning får anses tillämpligt även då mannen i ett utrikespolitiskt läge sådant som det nu rådande inkallas till militärtjänstgöring i anledning av anbefalld förstärkt försvarsberedskap eller partiell mobilisering; vigsel bör nämligen även här få äga rum utan att lysning föregått, om i det särskilda fallet det framstår såsom ovisst, huruvida vigsel kan komma till stånd före en allvarlig tillspetsning av läget, därest lysning måste avvaktas,

dels att vigselför rätaren har att bedöma, huruvida förutsättningarna för lysningens bortfallande äro för handen.

Enligt denna tolkning kommer beviljandet av vigsel utan lysning att i viss mån bli beroende på vigselför rättarens uppfattning av det rådande ut-

rikespolitiska läget. Han skall ju bedöma, om förutsättningarna för sådan vigsel äro för handen och måste därvid vägledas av sin uppfattning huruvida vigseln kan komma till stånd före en allvarlig tillspetsning av läget, om lysning avvaktas. Det är väl uppenbart, att rätten till vigsel utan lysning ej bör vara beroende av en vigselförrättares uppfattning av en viss utrikespolitisk situation; en sådan rätt bör vara klart och tydligt fixerad i lagtext.

På grund av vad ovan anförts få undertecknade härmed hemställa,

att riksdagen ville besluta, att kap. 3 paragraf 6 i giftermålsbalken får följande lydelse: Är trolovad dödligt sjuk, eller kallas mannen till uppbrott mot fienden eller inkallas han till militärtjänstgöring vid mobilisering eller förstärkt försvarsberedskap, må äktenskapet ingås utan att lysning föregått.

Stockholm den 22 januari 1940.

Carl Hoppe.

Thorvald Ekdahl.

I motionens syfte instämmer

Oscar Dahlbäck.
